

'GROENE' PRODUCTIE MAAKT WIT-BLAUW DUBBELDOEL RENDABEL

Vlaamse melkveehouders kiezen al decennia voor specialisatie in melkproductie met Holsteinkoeien die hiervoor genetisch geselecteerd worden. Anderen kiezen bewust voor een dubbeldoelstrategie met lokale rassen. Op een studiedag in het Pajottenland werd deze bedrijfskeuze uitvoerig geanalyseerd voor het Belgisch witblauw dubbeldoelrund. – *Matthieu Frijlinck, landbouwconsulent Boerenbond*

De melkveehouderij zit in een woelige periode. Dit nieuwe ondernemerskader wordt gekenmerkt door toenemende bedrijfsrisico's en onzekerheid over het arbeidsinkomen. De marges staan onder druk en om concurrentieel te blijven moet de veehouder technisch gezien het onderste uit de kan halen. De lat wordt steeds hoger gelegd.

Dubbeldoel, antwoord op volatiliteit

Toch is het streven naar steeds hogere producties niet het enige antwoord op deze ontwikkelingen. Met dubbeldoelrunderen kan een veehouder ook een hoog arbeidsinkomen verdienen en dit met een veel grotere zekerheid. Spreiding van de inkomsten (melk, vlees, premies) en een

goede benutting van eigen ruwvoer verlagen de afhankelijkheid van de marktprijzen van melk en aangevoerd krachtvoer en leveren een stabielere

.....
**Prijsbewust investeren
is de boodschap!**
.....

inkomen. De grotere duurzaamheid van de productie is hierbij een welkom extra-tje dat de moderne consument zeker weet te appreciëren.

In een vrijere productieomgeving worden melkveehouders geconfronteerd met

nieuwe beperkingen. Na de volumebeperking van het melkquotum zullen andere factoren de grenzen van het eigen bedrijf bepalen. Dit betekent dat de focus komt te liggen op de rentabiliteit per liter (optimalisatie van het melkvolume), per koe (optimalisatie van de stal), per hectare ruwvoer (optimalisatie van de bedrijfsoppervlakte) of per arbeidskracht (optimalisatie van de beschikbare arbeid).

Volume als beperking

Als het volume leverbare liters de grens van de melkproductie bepaalt, is de productie hiervan met witblauwe dubbeldoelrunderen een goed alternatief. De extra inkomsten uit vlees en premies compenseren ruim de hogere kosten per

liter. Dit levert uiteindelijk een hoog arbeidsinkomen op, ook in crisisjaren als 2008 en 2009 (figuur 1).

Optimalisatie per koe

Voor veel melkveehouders zal het aantal koeien de nieuwe beperking vormen na 2015. Een optimale benutting van de stal, maar ook van de beschikbare ruimte voor mestafzet legt de nadruk op rentabiliteit per koe. De dubbeldoelrunders halen hier niet dezelfde resultaten als Holstein-koeien. Over de laatste 5 boekjaren ligt het arbeidsinkomen per koe (opbrengsten min variabele én vaste kosten) gemiddeld 80 euro lager (figuur 2). Enkel als de melkprijs laag is (2008–2009) scoort een dubbeldoelkoe beter. Het lagere saldo (opbrengsten min variabele kosten) betekent dat grote investeringen per koe (een nieuwe melkstal bijvoorbeeld) gemiddeld moeilijker kunnen worden afbetaald. De premie ter ondersteuning van dit bedreigde ras is dus zeker nodig om dergelijke investeringen mogelijk te maken. De huidige beperking van 125 premiegerechtigde dieren per bedrijf is echter niet aangepast aan een hedendaagse bedrijfsvoering, waardoor het voortbestaan van dit ras opnieuw in het gedrang kan komen.

Arbeid als grens

Als er voldoende ruwvoeroppervlakte is en er toch een nieuwe stal gebouwd moet worden, kan de beschikbare arbeid de beperkende factor op de productie worden. Aan dubbeldoelrunders is minder werk en dat biedt de mogelijkheid om meer koeien per arbeidskracht aan te houden. De praktijk toont aan dat één persoon zeker het werk voor 80 tot 100 koeien aankan. Dat compenseert de lagere rentabiliteit per koe (tabel 1). Wat vooral opvalt, in vergelijking met het Vlaams gemiddelde voor Holsteinbedrijven voor die crisisjaren, is het relatief hoge arbeidsinkomen per VAK (volwaardige arbeidskracht) in 2008 en 2009. In 2009 lag het arbeidsinkomen per VAK voor Holsteinbedrijven immers slechts op 12.490 euro.

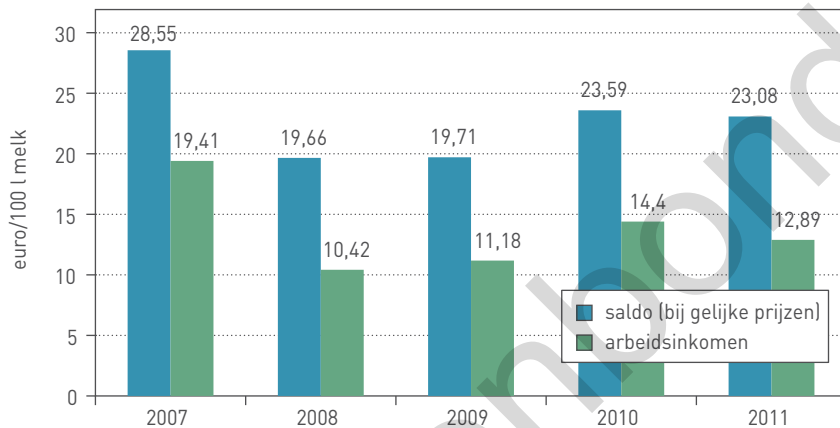
Dubbeldoel, voldoende en stabiel inkomen

Een dubbeldoel rundveeras kan een concurrentieel en stabiel arbeidsinkomen leveren voor een melkveehouder. Dit is echter pas mogelijk als de bedrijfsomstandigheden geschikt zijn en de sterke punten van het ras ten volle benut worden. Deze robuuste runders hebben een hogere langlevbaarheid en vragen minder onderhoud. Hierdoor kunnen er

Tabel 1 Saldo en arbeidsinkomen in euro per 100 l melk voor witblauw dubbeldoel¹

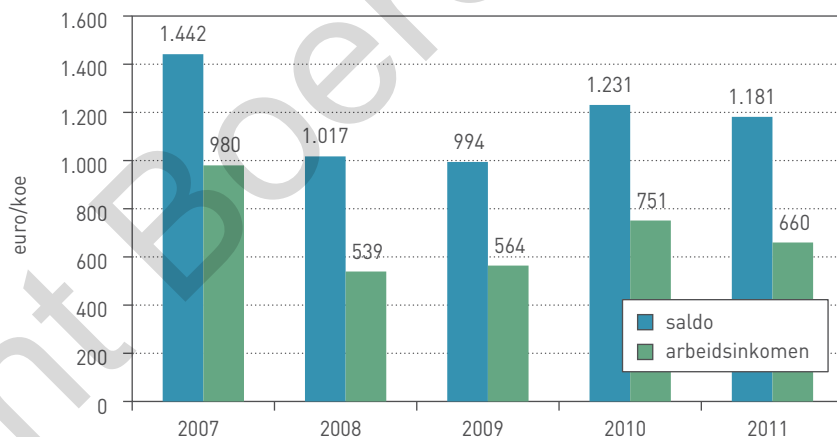
– Bron: Boekhoudingen Boerenbond

	2007	2008	2009	2010	2011	Gemiddeld
Saldo/VAK	61.882	42.832	47.487	64.474	61.021	55.539
Arbeidsinkomen/VAK	42.069	22.712	26.940	39.344	34.082	33.029
VAK = volwaardige arbeidskracht						
¹ Deze gegevens zijn gebaseerd op de analyse van de boekhoudingen van een vijftal bedrijven; het jongvee is niet mee verrekend.						

Figuur 1 Saldo en arbeidsinkomen in euro per 100 liter melk voor witblauw dubbeldoel¹

– Bron: Boekhoudingen Boerenbond

Figuur 2 Saldo en arbeidsinkomen in euro per koe voor witblauw dubbeldoel¹

– Bron: Boekhoudingen Boerenbond

Kiezen voor dubbeldoel betekent kiezen voor inkomsten uit melk, vlees en premies, meer eigen ruwvoer en minder aangevoerd krachtvoer.

meer dieren per arbeidskracht aangehouden worden en moeten minder dieren vervangen worden. Het aandeel jongvee hoeft dus niet zo hoog te zijn waardoor ook hier bijkomend arbeid, stalplaats en ruwvoeroppervlakte kunnen uitgespaard worden. Een goede ruwvoermelkproductie zorgt ervoor dat er weinig krachtvoer aangekocht moet worden en ook het gebruik van natuurweiden voor droge koeien en jongvee kan de productiekosten verder verlagen. Door de hoge vruchtbaarheid van dit type rundvee zijn een korte tussenkalftijd en een hoge kalvingsindex

Dubbeldoel vraagt minder werk. De praktijk toont aan dat één arbeidskracht zeker 80 tot 100 koeien kan houden.

makkelijk haalbaar. Verder zorgen de subsidies voor het behoud van de genetische diversiteit ook voor een extra inkomen dat niet conjunctuurgevoelig is. Samengevat kunnen we stellen dat werken met Belgisch witblauw dubbeldoel garant staat voor een 'groene' productie door de goede benutting van eigen ruwvoer en de lage afhankelijkheid van aangevoerd krachtvoer. Dit ras maakt onder goede bedrijfsomstandigheden zeker een rendabele bedrijfsvoering mogelijk. De zwakke punten van een dubbeldoel rundveeras moeten we echter ook in rekening nemen. Zo zakt de melkproductie per koe beter niet onder 5000 l per jaar. Verder zal deze lagere melkproductie doorgaans een lager saldo opleveren waardoor de vaste kosten niet te hoog mogen oplopen. Prijsbewust investeren is dus de boodschap! ■

EFFICIËNT MELKEN MET GRAS(-KLAVER)

Wim Govaerts van Bioconsult benadrukte op de studiedag het belang van een goede ruwvoerwinning en -benutting. Een goede benutting van het eigen ruwvoer is een van de sterke punten van dubbeldoel rundvee. Hierdoor wordt het rantsoen niet alleen goedkoper, maar ook duurzamer doordat er minder (duur) krachtvoer aangevoerd moet worden. De ecologische voetafdruk van melk en vlees wordt zo aanzienlijk kleiner. Voldoende melkproductie is ook voor dubbeldoelrunderen nodig om de rentabiliteit op peil te houden. Het is dus belangrijk om de productie van groeihormoon dat de melkproductie stimuleert, te ondersteunen door voldoende eiwit te voederen, de koeien in een lichtrijke omgeving op te stallen en een korte tussenkalftijd na te streven. Deze dieren hebben echter ook de neiging om sneller insuline aan te maken, waardoor de melkproductie afneemt en er meer vlees wordt aangezet. Een overmaat aan zetmeel in het rantsoen is bijgevolg voor deze dieren zeker niet aan te raden eens de lactatietop gepasseerd is. Verder bevat een goed rantsoen alle onderdelen van een plant: blad (gras, klaver), stengel (gras, klaver, maïs), wortels (bieten, pulp) en zaden (maïs,

graaan, soja, koolzaad ...). Voldoende zaad is nodig om een negatieve energiebalans bij de lactatiestart te vermijden of te beperken. Toch moeten zetmeelrijke zaden verderop in de lactatie beperkt worden. Zo past CCM bijvoorbeeld perfect in het begin van de lactatie, maar niet op het einde. Een voorbeeldrantsoen met een goede ruwvoermelkproductie kan als volgt samengesteld worden (alle gewichten in droge stof): gras(-klaver): 15 kg, snijmaïs: 2 kg, voederbieten: 1,5 kg, bierdrاف: 1 kg, hooi: 1 kg, aangevuld met eiwitkern in functie van het ureumgehalte in de melk. Het voordeel van een gras-klavermengsel is de gemiddeld goede opbrengst over het hele jaar en de hogere productie van eigen eiwit. Verschillende sneden boven elkaar inkuilen (lasagnekuil) zorgt bovendien voor een goede kuil die de hoge VEM- en DVE-waarden van een voorjaarssnedegrass combineert met de hoge eiwitproductie van de klaver in het najaar. Rode klaver is vooral geschikt voor maaien, terwijl witte klaver vooral in graasweiden gebruikt wordt. Het is ook belangrijk dat de gras-klaver goed geoogst wordt (maaien/kneuzen, niet te droog en niet versnipperd oprapen) en dat het in- en uitkuilen secuur gebeurt.

HEUSDENS

www.Schaffer.be

info@schaffer.be - Tel: 011/68.38.99

* Vraag onze bijzondere voorwaarden voor 2013 !

